

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/171/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323203519
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2024:4323203519.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o maloletú A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: A. C., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom D. XXX, adresa pre doručovanie E., A. XX a F. B., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom G. H. I. – J. K. XXX, L. M. N. XXX u p. M., na návrh matky o zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. A., nar. XX.XX.XXXX zvýšeným výživným zo sumy 70,- eur mesačne na sumu 100,- eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred, k rukám matky, počnúc dňom 12.10.2023.

II. Zaostané výživné za obdobie od 12.10.2023 do 28.05.2024 vo výške 228,43 eur je otec p o v i n n ý zaplatiť v mesačných splátkach po 10,- eur popri bežnom výživnom pod stratou výhody splátok počnúc výživným splatným v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Týmto dochádza k z m e n e rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 30.06.2016, č. k. 12P/206/2015-69.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka maloletej A. sa návrhom, súdu doručeným dňa 12.10.2023, domáhala zvýšenia výživného zo strany otca zo sumy 70,- eur na sumu 120,- eur mesačne. Poukázala na to, že naposledy o výživnom bolo rozhodnuté v r. 2016. Odvtedy sa zvýšili náklady pre dcéru aj v súvislosti s jej intoleranciou na laktózu, ako i rapidným zhoršením zdravotného stavu –

psychiatrická diagnóza. Musí doplácať za lieky, ako i s dieťaťom cestovať na vyšetrenia mimo miesta bydliska. Dieťa má individuálny študijný plán a školu navštevuje tak, ako jej to dovoľí zdravotný stav. Jej priateľ s maloletou A. zostal doma, keďže vyžaduje celodenný dozor. Otec dlhodobo o dieťa záujem neprejavuje, nebol súčinný ani pri poskytnutí svojej zdravotnej dokumentácie, keď bola dcéra hospitalizovaná na psychiatrii. Má vedomosť o tom, že v minulosti otec si privyrábal brigádnickou činnosťou. Má za to, že otec je tiež rodič maloletej, teda má povinnosť sa o dieťa postarať. Očakáva zvýšené náklady, nakoľko dieťa bude hospitalizované na psychiatrii v Nitre, z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu, ako i zmeny liečby. Určené výživné dostáva z exekútorského úradu.

2. Súd rozhodol v neprítomnosti otca, ktorý bol riadne a včas predvolaný, neúčast' neospravedlnil. Vo výpovedi pred dožiadaným súdom vyjadril nesúhlas so zvýšením výživného. Poukázal na svoju ďalšiu vyživovaciu povinnosť a skutočnosť, že jeho mladšia dcéra je hluchonemá, navštevuje škôlku v Kremnici,

s čím sú zvýšené výdavky. Pokiaľ je v škole, družka ju čaká v Kremnici, kúpi si jedlo, to stojí denne 10,- eur. V dome nemajú elektrinu, tak si svetlo zabezpečujú pomocou elektrocentrály. Za drevo platia 120,- eur – balík, čo im vydrží na dva mesiace. Okolo 400,- eur mesačne vynaložia na stravu a s družkou na cigarety 40,- eur mesačne. Dom, v ktorom bývajú, je vo vlastníctve jeho družky. S maloletou A. asi 3 – 4 roky nie je v kontakte. Matka strieda partnerov a teda aj miesto pobytu. Výživné mu strhávajú z dôchodku. Okrem invalidného dôchodku nemá iný príjem a družka je tiež poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 400,- eur mesačne a rodinných prídavkov. Musí zabezpečiť svoju hluchú dcéru. Matka berie ohľad len na seba, na druhých nie. Nie je v jeho silách platiť vyššie výživné. Nech matke pomôže jej priateľ.

3. Kolízny opatrovník, s poukazom na záujem maloletého dieťaťa, navrhol vyhovieť návrhu matky v celom rozsahu.

4. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Vyživovacia povinnosť otca k maloletej A. bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 30.06.2016, č.k. 12P/206/2015-69, ktorým došlo k zvýšeniu výživného na sumu 70,- eur mesačne. V tom čase matka bola poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 203,20 eur a rodinných prídavkov pre dve maloleté deti vo výške 47,07 eur. Žila v spoločnej domácnosti s manželom, ktorý bol nezamestnaný, mal príjem z brigádnickej činnosti. Bývali v prenajatom rodinnom dome. Splácali splátky spotrebného úveru (úver vzatý na odkúpenie domu) mesačne vo výške 103,63 eur. Uhradzovali preddavok na elektrinu 30,- eur mesačne. Mala tiež vyživovaciu povinnosť k maloletej N., nar. XX.XX.XXXX. Otec bol poberateľom invalidného dôchodku vo výške 312,60 eur mesačne. Žil v spoločnej domácnosti s priateľkou, ktorá bola bez príjmu. Mesačne uhrádzal preddavky za elektrinu 37,- eur, doplatky za lieky predstavovali cca 50,- eur. Finančne mu vypomáhal jeho otec sumou 10 – 15,- eur mesačne. Inú vyživovaciu povinnosť nemal. Z pripojeného spisu (sp. zn. 12P/206/2015) vyplýva, že invalidný dôchodok poberá z mladosti s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 80 %. Naposledy bol posudkovým lekárom sociálneho poistenia posudzovaný 26.04.2011 s tým, že ďalšia kontrolná lekárska prehliadka vzhľadom na jeho klinický stav už u neho nebola stanovená. Nie je sústavné schopný vykonávať žiadnu prácu, ani za mimoriadne uľahčených pracovných podmienok (čl. 62 v spise sp. zn. 12P/206/2015). Maloletá A. navštevovala materskú školu. Mesačný poplatok za stravu v materskej škole predstavoval od cca 30,- eur. Bola sledovaná u ortopedickej a endokrinologickej ambulancii, v ktorej súvislosti matke vznikali mesačne náklady cca 20,- eur (čl. 24 v spise sp. zn. 12P/206/2015).

4.1. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu vyplýva, že manželstvo matky bolo rozvedené rozsudkom zo dňa 01.02.2022 č.k. 10P/26/2021-88. Maloletá N. bola na čas po rozvedení zverená do osobnej starostlivosti matke a otec sa na jej výživu zaviazal prispievať sumou 80,- eur mesačne.

4.2. V súčasnosti matka so svojím priateľom bývajú v podnájme, za ktorý uhrádzajú mesačne 500,- eur, vrátane energií. Poplatok Slovak Telecom predstavuje 146,80 eur a strava pre rodinu 300 – 400,- eur. Matka dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 873,75 eur. Tiež poberá rodinné prídavky vo výške 120,- eur. Od apríla 2024 je práceneschopná. Nemocenská dávka jej bola priznaná podľa jej vyjadrenia vo výške cca 16,- eur na deň. Priateľ matky v súvislosti s opatrovaním maloletej A. poberá opatrovateľský príspevok 669,- eur. Počet jej vyživovacích povinností sa nezmenil.

4.3. Otec dieťaťa naďalej poberá invalidný dôchodok, ktorého výška v čase začatia konania bola 443,90 eur a od 01.01.2024 predstavuje 459,90 eur. Podľa jeho vyjadrenia býva v rodinnom dôchodku 400,- eur a rodinných prídavkov 60,- eur mesačne. Mesačné náklady na drevo vyčíslil na 60,- eur, stravu pre rodinu 400,- eur, cigarety 40,- eur a stravné pre mladšiu dcéru v materskej škole 20,- eur. Otec na výzvu súdu nepreukázal výšku príjmu družky, ani svojich mesačných nákladov. Pribudla mu vyživovacia povinnosť k maloletej E., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je údajne zdravotne znevýhodnená.

4.4. Maloletá A. je žiačkou 7. ročníka základnej školy. Od 06.09.2023 je vzdelávaná individuálnou formou a oslobodená od povinnosti dochádzať do školy. Vo vzdelávaní je akceptovaný jej zdravotný stav. Matka akceptovala návrh školy, aby maloletá vyučovanie navštevovala v čo najväčšom rozsahu, aby sa predišlo jej sociálnej izolácii. Na vyučovaní je prítomná 2 – 3 dni v týždni, podľa zdravotného stavu. Povinnosti si plní, pravidelne sa pripravuje. Dosahuje priemerné výsledky, adekvátne jej zdravotnému stavu. Jej správanie je úctivé, v poslednom čase je veľmi tichá a citlivá. S poukazom na svoj zdravotný stav sa nezúčastňuje aktivít mimo školy. Do školy ju sprevádza priateľ matky. Matka sa o jej výsledky zaujíma, plní si rodičovské povinnosti a potrebné poplatky uhrádza. Z predložených lekárskeho správ vyplýva, že od februára 2021 je sledovaná v pedopsychiatrickej ambulancii pre poruchy správania a emotivity v tom čase, následne prediagnostikovaná ako akútna polymorfna psychotická porucha s príznakmi

schizofrénie. Od 06.06. do 17.07.2023 bola hospitalizovaná na detskej psychiatrii v Nitre. U maloletej sú prítomné suicidálne proklamácie (čl. 8).

5. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

6. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

7. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

8. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

9. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

13. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

14. Z výkladu ustanovenia § 78 Zákona o rodine vyplýva, že musí ísť o podstatnú zmenu pomerov na strane rodičov alebo detí, ktorá sa výrazne prejaví v pomeroch účastníkov. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne – okolnosťami na strane povinného resp. oprávneného, alebo objektívne – vývojom životných nákladov. Až v prípade, že má súd preukázanú zmenu pomerov, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti.

15. Účelom výživného je uhrádzanie nielen priebežne sa vyskytujúcich bežných potrieb maloletého dieťaťa, ale všetkých potrieb prospešných k jeho všestrannému vývoju. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti k maloletým deťom musí mať súd na zreteli, že zaistenie tejto výživy sa týka nielen výživy vo vlastnom slova zmysle, ale všetkých nevyhnutných potrieb pre život kultúrneho človeka. Je potrebné, aby rodičia poskytovali podľa svojich schopností a možností toľko prostriedkov na výživu detí, aby z nich boli uspokojené osobné potreby dieťaťa, pokiaľ ide o výživu, ako i potreby na prehlbovanie vzdelania, rozvoju záujmov a záľub, prípadne prípravu na povolanie.

16. Podľa § 121 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

17. V prejednávanej veci mal súd preukázané, že od ostatnej úpravy výživného pre maloletú A. uplynulo skoro osem rokov, za ktoré obdobie došlo u maloletej ku kvalifikovanej zmene pomerov. Maloletá už len plynutím času fyzicky vyspela, v ktorej

súvislosti sa zvýšili náklady na jej stravovanie, ošatenie, hygienu. Pribudli náklady v súvislosti so školskými pomôckami, keď v čase posledného rozhodnutia navštevovala len predškolské zariadenie. Je evidentné, že došlo k zvýšeniu nákladov i v súvislosti s jej nepriaznivým zdravotným stavom (psychiatrická diagnóza).

18. Súd ustálil základné nevyhnutné mesačné náklady na maloletú vo výške minimálne 272,- eur, ktoré pozostávajú z nákladov na stravu cca 100,- eur (matka pre štvorčlennú rodinu náklady vyčíslila na sumu cca 400,- eur), ošatenie cca 17,- eur (podľa udania matky je to ročne 150 – 200,- eur), ku ktorým nákladom súd odhadom pripočítal i náklady na hygienu cca 30,- eur mesačne, ako i alikvotnú časť nákladov na bývanie 125,- eur (500,- eur / 4 osoby). Matkou prezentované náklady nie sú premrštené, pohybujú sa len v rozsahu základných výdavkov, keď v nich nie sú zahrnuté napr. náklady na učebné pomôcky, športové a kultúrne vyžitie, náklady na pohonné hmoty súvisiace s vyšetreniami dieťaťa v odborných ambulanciách.

19. Pri zvýšení výživného súd zohľadnil výkon osobnej starostlivosti matky o maloletú, skutočnosť, že sčasti sú náklady dieťaťa pokryté rodinnými prídavkami, ako i zvýšenie príjmu na strane matky, ktorá je zapojená do pracovného procesu. Samozrejme súd v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení prihliadol i na reálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca dieťaťa. Je evidentné, že otec je naďalej poberateľom invalidného dôchodku, ktorého výška sa však oproti roku 2016 navýšila o 147,30 eur mesačne a zároveň mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Otec maloletej si ani súdom určenú vyživovaciu povinnosť neplní, z ktorého dôvodu má nariadené zrážky z invalidného dôchodku. O svoju dcéru sa nezaujíma, ani príležitostne sa na jej výživu vyššou mierou nepodieľa. Bezodôvodne prenáša vyživovaciu povinnosť dlhodobo na plecia matky dieťaťa. Aj po zohľadnení skutočnosti, že otec, s poukazom na svoj zdravotný stav, pre ktorý bol uznaný za invalidného, zrejme nie je schopný zvýšiť si príjem, napr. občasnými brigádami súd dospel k záveru, že je v jeho možnostiach podieľať sa na výživu maloletej A. sumou 100,- eur mesačne bez ohrozenia možnosti uspokojovať si svoje nevyhnutné odôvodnené potreby a plniť si zákonnú vyživovaciu povinnosť k mladšej dcére. V zmysle tzv. „metodickým tabuliek pre výpočet výživného“ zverejnených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, by v danom prípade výživné pre maloleté dieťa malo predstavovať 16 % z príjmu otca. uvedené tabuľky majú pre súd odporúčací charakter. S poukazom na osobitosť prejednávanej veci, zohľadniac vážny nepriaznivý zdravotný stav maloletej A., súd zvýšil výživné na sumu 100,- eur mesačne i s poukazom na to, že výživné má v zmysle Zákona o rodine prednosť pred inými výdavkami rodičov, a teda výdavky otca spočívajúce so zakúpením si cigariet vo výške 40,- eur mesačne, súd vyhodnotil ako neopodstatnené. Otec, tak ako i matka, majú k svojej dcére zákonnú vyživovaciu povinnosť, ktorú, ako sa otec zrejme mylne domnieva, nie je povinný suplovať partner matky, ktorý má svoje zákonné vyživovacie povinnosti, spolupodieľa sa na starostlivosti o maloletú A., ako i na nákladoch na spoločnú domácnosť s matkou dieťaťa.

20. V súlade s § 77 ods. 1 Zákona o rodine, súd výživné zvýšil od 12.10.2023, t.j. odo dňa doručenia návrhu na súd. Do dňa rozhodnutia súdu vznikla otcovi na výživnom zaostalosť vo výške 228,43 eur (mal zaplatiť alikvotnú časť za mesiac október 2023 vo výške 61,18 eur + 7 mesiacov x 100,- eur; zaplatil alikvotnú časť za mesiac október 2023 42,75 eur + 7 mesiacov x 70,- eur). S poukazom na výšku invalidného dôchodku otca, mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, súd mu zročné výživné povolil zaplatiť v mesačných splátkach po 10,- eur popri bežnom výživnom s tým, že ak čo i len jednu splátku nezaplatí načas, celý zvyšok nesplateného dlhu sa stane splatným naraz.

21. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, v troch písomných vyhotoveniach.

Odvolaie musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolaie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa civilného mimosporového poriadku (iná ako peňažná povinnosť týkajúca sa maloletého, resp. podľa osobitného zákona (exekučný poriadok).

Rozsudok v časti výživného je vykonateľný doručením (§ 44 CMP).